

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 5

№
від

Голові депутатської фракції
ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"

Арахамії Д.Г.

*Щодо утворення ТСК ВРУ з питань
розслідування фактів корупції на державних
підприємствах, установах та організаціях,
що перебувають у віданні НААНУ*

Шановний Давиде Георгійовичу!

До мене як до народного депутата звернулась Громадська організація «Спілка власників земельних паїв Чернігівщини», яка займається питаннями захисту прав громадян, та держави в цілому, у сфері земельних відносин. Діяльність організації поширюється на всю територію України. Пріоритетом їхньої діяльності є Чернігівська область.

Останніми роками організацією спостерігались відкриті корупційні схеми з використання земель, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, та входять до структури Національної академії аграрних наук України.

Як приклад, наводиться ситуація, що сталася не так давно навколо Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України".

Так, ДП ДГ «Івківці» мають у своєму постійному користуванні понад 4,3 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 26.08.2011 (протокол №14) «Про затвердження Порядку погодження та обліку деяких господарських договорів» затверджено порядок погодження та обліку господарських договорів, предметом яких є використання землі та майна установ, підприємств та організацій, що входять до відання НААН. Пунктами 1, 2, 3 порядку, передбачено, що цей порядок регулює організаційні правові, фінансові відносини, що виникають при укладенні господарських договорів, предметом яких є надання послуг з обробітку ґрунту, догляду за посівами та збирання сільськогосподарських культур (далі - договір підряду).

Метою регулювання цих відносин є посилення контролю за дотриманням чинного законодавства при укладенні договорів підряду та технології вирощування сільськогосподарських культур за умовами розрахунків

підприємств, установ та організацій за надані послуги. Для погодження договору підряду установи, підприємства і організації надсилають науковій установі, якій вони безпосередньо підпорядковані, лист-клопотання довільної форми за підписом керівника, договір підряду підписаний сторонами і завірений печатками та техніко-економічне обґрунтування необхідності укладення даного договору. Дослідні господарства, безпосередньо підпорядковані НААН, такі матеріали надають Академії.

Згідно правовстановлюючих документів, Дослідне господарство здійснює користування землею і іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності та чинного законодавства. **Передача в оренду земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні господарства, не допускається.**

Разом з тим, з метою приховати орендні відносини з суб'єктом господарювання, посадові особи ДП ДГ «Івківці» укладають Договір про купівлю-продаж майнових прав на незавершене сільськогосподарське виробництво пшениці озимої, ріпака озимого та ячменю озимого. Із суті договірних відносин сторін можна зробити висновок, що дана угода є удавана, тобто такою, що вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили. Фактично був укладений договір оренди земельної ділянки.

У результаті таких дій, Держава в особі Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" недоотримує значні грошові надходження. В свою чергу за усної домовленості посадових осіб Державного підприємства, та суб'єкта господарювання, «виручка» за використання земель сільськогосподарського призначення дослідного підприємства іде в кишеню централізовано директору підприємства. Такі дії не можуть відбуватися без мовчазної згоди НААН України, як керуючого та контролюючого органу.

Ситуація з ДП "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" була неодноразово висвітлена у ЗМІ:

<https://agronews.ua/news/politsiiei-rozkryto-novu-afera-roztraty-derzhkoshtiv-zbytky-bilshe-1-mln-dol/>

<https://glavcom.ua/country/politics/hto-zavdav-zbitkiv-derzhpidprijemstvu-ivkivci-nardep-halimon-oprilyudniv-ekspertizu-mvs-719909.html>

Аналогічна ситуація складається по всій країні. Керівники таких підприємств, за негласної підтримки високопосадовців Національної академії аграрних наук України, з метою одержання неправомірної вигоди укладають з різними суб'єктами господарювання у сфері вирощування сільськогосподарських культур, Договори про виробництво сільськогосподарської продукції, чи їм подібні, які по факту є договорами оренди. Ціна таких Договорів часто нижча у двічі, а то і у тричі в нині діючих орендних ставок на користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення.

Про це свідчить ряд судових рішень, у яких органи прокуратури визнавали подібні договірні відносини не дійсними:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/65491547>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87086046>

Крім цього, вважаємо, що вище керівництво Національної академії аграрних наук України дискредитувало себе, та заплямувалося корупційним шлейфом. Так, 27.11.2020 року Інтернет ЗМІ рясніли повідомленнями про обшуки в НААН України. У прес-службі Національної поліції повідомлялося: "Посадові особи академії та її підрозділів налагодили корупційні схеми.

Зокрема керівники укладали з комерційними структурами збиткові договори про спільну діяльність. Так, аграрії документально знижували врожайність, а по факту залишок врожаю ділили між собою та посадовцями НААН. До корупційної схеми входила і здача в оренду земельних ділянок за заниженими цінами. А їх у відомстві академії - 480 тисяч гектарів. Також поліцейські зафіксували розтрату земельних угідь та майна, яке перебувало у віданні установ НААН України".

Джерело:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/11/27/7275082/>

Не пройшло і місяця, як у найрейтинговіших ЗМІ з'явилася інформація про те, що Служба Безпеки України затримала на хабарі президента Національної академії аграрних наук України Ярослава Гадзала. Про це, зокрема, повідомляла і пресслужба СБУ України.

Так, за даними СБУ, керівник НААН України був у змові із особою, що мала намір отримати посаду академіка. Відповідно до домовленостей, він повинен був додати претендента до списку на заявлену вакансію та далі передати документи на розгляд Президії академії. Платою за такі "послуги" був елітний дороговартісний автомобіль.

Правоохоронці викрили корупційну схему та затримали хабарника. До операції перехоплення були залучені Головне управління контррозвідального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки та слідчі Нацполіції під процесуальним керівництвом Офісу Генерального прокурора.

Наразі триває розслідування. Затриманому повідомили про підозру, йому загрожує притягнення до кримінальної відповідальності за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Джерело:

https://zik.ua/news/crime/spiimaly_na_khabari_sbu_zatrymala_prezydenta_natsionalnoi_akademii_ahrarykh_nauk_989879?fbclid=IwAR2BWISxVv61PD5ZJGnY0KSp_x3FkhjR_iKcnNChe1v0ThxUUJMRT_sQSTA

https://zaxid.net/prezydenta_naanyaroslava_gadzala_pidozryuyut_v_otrimanni_elitnogo_avtomobilya_yak_habara_n1511751

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/10/7276474/>

https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezydenta_natsionalnoi_akademii.html

Крім цього, очільники Національної академії аграрних наук та їхні родичі, використовуючи свої службові повноваження, стають власниками земельних

ділянок на територіях, що раніше використовувались підпорядкованими академії дослідницькими установами. Про це йдеться в розслідуванні програми «Схеми: корупція в деталях» (спільного проекту Радіо Свобода та UA:Перший)

Джерело:

https://www.youtube.com/watch?v=WXp0e0tid7Q&feature=emb_logo

В той же час за результатами звіту про результати аудиту ефективності використання Національною академією аграрних наук України коштів державного бюджету та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 09.06.2020 № 13-1, встановлено наступне.

Національною академією аграрних наук України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами у період 2018–2019 років використано 2 358 608,7 тис. грн (за загальним фондом – 775 414,8 тис. грн, спеціальним – 1 583 193,9 тис. грн), або 95,8 від планових видатків (2 463 080,5 тис. гривень). Через недоліки внутрішнього контролю, несвоєчасні і неефективні управлінські рішення НААН та науковими установами, які перебувають у її віданні, при використанні бюджетних коштів допущено:

- нецільове використання коштів державного бюджету у загальному обсязі – 589 472,5 тис. грн;
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства – 14 950 тис. грн (у тому числі науковими установами – 13 001,3 тис. грн);
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства при проведенні закупівлі товарів, робіт і послуг – 51 503,2 тис. грн (наукові установи);
- неефективне управління коштами державного бюджету – 933,5 тис. грн;
- нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету відповідно у сумі 4 454,9 тис. грн, 2 536 тис. грн і 3 785,2 тис. грн (у тому числі науковими установами – 1 262,5 тис. грн, 2 414 тис. грн і 3 785,2 тис. грн);
- порушення норм чинного законодавства при плануванні видатків державного бюджету – 786 735,1 тис. грн (у тому числі науковими установами – 4 347,5 тис. грн) та при їх затвердженні – 26 684,9 тис. грн (науковими установами);
- неправильне та несвоєчасне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності науковими установами фінансово-господарських операцій – 102 443,3 тис. гривень.

Аналіз використання у 2018–2019 роках коштів державного бюджету засвідчив, що у структурі касових видатків, спрямованих на дослідження і розробки у сфері агропромислового комплексу, питому вагу займають видатки на оплату праці з нарахуваннями та оплату комунальних послуг – 61 відс., тобто спрямування коштів державного бюджету на виконання фундаментальних і прикладних розробок фактично є утриманням бюджетних, зокрема наукових установ НААН, а не фінансуванням саме пріоритетних розробок. Внаслідок

відсутності належного внутрішнього контролю та прийняття неефективних управлінських рішень НААН при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 6591060 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 586 860,5 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Наукова та науково-технічна діяльність НААН є недостатньою для забезпечення належного розвитку галузей агропромислового комплексу. Проведений аудит засвідчив наявність системних проблем управлінського, організаційного, фінансового та законодавчого характеру при здійсненні НААН наукової та науково-технічної діяльності, які потребують негайного розв'язання.

Права держави як власника земельних ділянок, переданих НААН у постійне користування (загальний земельний банк становить майже 460 тис. га), порушуються через неналежне виконання НААН визначених повноважень. Належний кількісний та вартісний облік земельних ділянок не забезпечується. Відомості про земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні НААН, до Державного земельного кадастру внесені частково (станом на 01.01.2020 не внесені відомості про земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га), чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 79-1). Неузгодженими є відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок. Частково здійснена державна реєстрація права постійного користування такими земельними ділянками.

Окремі управлінські рішення НААН та суб'єктів господарювання, які перебувають у її віданні і використовують земельні ділянки державної власності, призводять до фактичної втрати прав держави як власника таких об'єктів та містять корупційні ризики. Зокрема, НААН, як органом управління об'єктами державної власності, приймалися управлінські рішення щодо надання згоди на будівництво житлових будинків/житлового комплексу на земельних ділянках, наданих окремим суб'єктам господарювання, які перебувають у віданні НААН, у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, тобто фактично на зміну цільового призначення таких земельних ділянок. У подальшому НААН погоджено суб'єктам господарювання, які перебувають у її віданні, укладання договорів на будівництво житлових будинків/житлового комплексу з комерційними структурами. У результаті права держави на земельні ділянки, адані у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, зокрема загальною площею 11,2 га, є втраченими.

Крім того аудит засвідчує, що відповідно до окремих правочинів, укладених, зокрема ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», Державним підприємством «Дослідне господарство

«Поливанівка» Інституту зернових культур НААН» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту тваринництва НААН» ще у 2006–2007 роках за згодою тоді ще УААН, комерційні структури до цього часу ведуть свою виробничу діяльність на 2810 га, які перебувають у постійному користуванні вищезазначених наукової установи та державних підприємств і які їм передані для наукових цілей. За результатами спільної діяльності ці підприємства та установа отримали 30,5 тис. грн прибутку, в той час як вартість оренди 2810 га за розрахунками в середньому становить 7,3 млн грн щорічно, тобто, в 240 разів більше.

Станом на 01.01.2020, через бездіяльність керівників підприємств та установ НААН до Державного земельного кадастру не внесені відомості на земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га, чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 791). Неузгодженими є також відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок, що посилює корупційні ризики та передумови втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Проведений аудит також засвідчує присутність ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, які обліковуються в установах, організаціях та підприємствах, що перебувають у віданні НААН. Так, за проведеними під час аудиту розрахунками лише за нормативною грошовою оцінкою, зокрема ріллі (до розрахунку взято найменший показник нормативної грошової оцінки 1 га ріллі у Житомирській області – 21,4 тис. грн. (у Черкаській області він сягає 33,6 тис. грн)), загальна розрахункова облікова вартість земельних ділянок НААН площею 464,6 тис. га могла б становити майже 10 млрд гривень.

Підтвердженням присутності ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок є і встановлені аудитом окремі факти недотримання 15 суб'єктами господарювання, які перебувають у віданні НААН, вимог Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» (в редакції, яка була чинна до 17.10.2019, далі – Закон № 1378) у зв'язку з непроведенням експертної грошової оцінки земельних ділянок загальною площею 45,1 тис. га, що призвело до заниження в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності вартості активів. При цьому, із зазначеної вище загальної площі земельних ділянок, які перебувають у користуванні таких суб'єктів господарювання, **19,9 тис. га взагалі не відображено в бухгалтерському обліку.** Слід також зазначити, що змінами, внесеними до Закону № 1378 (які набули чинності з 17.10.2019), вимоги щодо обов'язковості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок для відображення їх вартості та права користування у бухгалтерському обліку виключені, а інші механізми на законодавчому рівні не визначені. Зазначене посилює не лише ризики заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, а й корупційні ризики та передумови до ще більшої втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Усі вищевикладені у нашому зверненні обставини, свідчить про наявність чіткої корупційної вертикалі у структурах Національної академії аграрних наук України.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Підставами для утворення слідчої комісії можуть бути повідомлення про порушення Конституції України, законів України органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими, службовими особами, керівниками (або посадовими особами, які виконують їх обов'язки) підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, що становлять суспільний інтерес, у тому числі:

1) повідомлення про обставини, які загрожують суверенітету, територіальній цілісності України або її економічним, науково-технічним, національно-культурним, соціальним інтересам, охороні довкілля;

2) повідомлення про масове порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, їх об'єднань або зловживання владою посадовими, службовими особами, що завдало істотної шкоди суспільним інтересам.

Я вважаю, що ситуація, яка склалася, повинна стати предметом всебічного і об'єктивного обговорення народними депутатами України. Парламент повинен зайняти активну позицію у цьому питанні.

Саме тому в порядку законодавчої ініціативи, відповідно до статей 89, 93 Конституції України, статті 87 Регламенту Верховної Ради України, я виступаю з ініціативою утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції на державних підприємствах, установах та організаціях, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. (далі – Тимчасова слідча комісія).

Керуючись частинами другою, третьою статті 85 Регламенту Верховної Ради України, прошу подати письмові пропозиції щодо делегування народних депутатів України – членів фракції (депутатської групи) для роботи у відповідній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Додаток: проект постанови ВРУ та пояснювальна записка на 10 арк.

З повагою

народний депутат України

А.Г. Гунько

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГУНЬКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000005F174800A11E5501
Дійсний до: 10.02.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 438д9/5-2021/28957 від 02.02.2021

370632

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 5

№
від

Співголовам депутатської фракції Політичної партії
"ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ"
у Верховній Раді України

Бойку Ю.А.
Рабіновичу В.З.

*Щодо утворення ТСК ВРУ з питань
розслідування фактів корупції на державних
підприємствах, установах та організаціях,
що перебувають у віданні НААНУ*

Шановні Юрію Анатолійовичу та Вадиме Зіновійовичу!

До мене як до народного депутата звернулася Громадська організація «Спілка власників земельних паїв Чернігівщини», яка займається питаннями захисту прав громадян, та держави в цілому, у сфері земельних відносин. Діяльність організації поширюється на всю територію України. Пріоритетом їхньої діяльності є Чернігівська область.

Останніми роками організацією спостерігались відкриті корупційні схеми з використання земель, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, та входять до структури Національної академії аграрних наук України.

Як приклад, наводиться ситуація, що сталася не так давно навколо Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України".

Так, ДП ДГ «Івківці» мають у своєму постійному користуванні понад 4,3 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 26.08.2011 (протокол №14) «Про затвердження Порядку погодження та обліку деяких господарських договорів» затверджено порядок погодження та обліку господарських договорів, предметом яких є використання землі та майна установ, підприємств та організацій, що входять до відання НААН. Пунктами 1, 2, 3 порядку, передбачено, що цей порядок регулює організаційні правові, фінансові відносини, що виникають при укладенні господарських договорів, предметом яких є надання послуг з обробітку ґрунту, догляду за посівами та збирання сільськогосподарських культур (далі - договір підряду).

Метою регулювання цих відносин є посилення контролю за дотриманням чинного законодавства при укладенні договорів підряду та технології вирощування сільськогосподарських культур за умовами розрахунків підприємств, установ та організацій за надані послуги. Для погодження договору підряду установи, підприємства і організації надсилають науковій установі, якій вони безпосередньо підпорядковані, лист-клопотання довільної форми за підписом керівника, договір підряду підписаний сторонами і завірений печатками та техніко-економічне обґрунтування необхідності укладення даного договору. Дослідні господарства, безпосередньо підпорядковані НААН, такі матеріали надають Академії.

Згідно правовстановлюючих документів, Дослідне господарство здійснює користування землею і іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності та чинного законодавства. **Передача в оренду земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні господарства, не допускається.**

Разом з тим, з метою приховати орендні відносини з суб'єктом господарювання, посадові особи ДП ДГ «Івківці» укладають Договір про купівлю-продаж майнових прав на незавершене сільськогосподарське виробництво пшениці озимої, ріпака озимого та ячменю озимого. Із суті договірних відносин сторін можна зробити висновок, що дана угода є удавана, тобто такою, що вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили. Фактично був укладений договір оренди земельної ділянки.

У результаті таких дій, Держава в особі Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" недоотримує значні грошові надходження. В свою чергу за усної домовленості посадових осіб Державного підприємства, та суб'єкта господарювання, «виручка» за використання земель сільськогосподарського призначення дослідного підприємства іде в кишеню централізовано директору підприємства. Такі дії не можуть відбуватися без мовчазної згоди НААН України, як керуючого та контролюючого органу.

Ситуація з ДП "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" була неодноразово висвітлена у ЗМІ:

<https://agronews.ua/news/politsiieiu-rozkryto-novu-afera-roztraty-derzhkoshtiv-zbytky-bilshe-1-mln-dol/>

<https://glavcom.ua/country/politics/hto-zavdav-zbitkiv-derzhpidprijemstvu-ivkivci-nardep-halimon-oprilyudniv-ekspertizu-mvs-719909.html>

Аналогічна ситуація складається по всій країні. Керівники таких підприємств, за негласної підтримки високопосадовців Національної академії аграрних наук України, з метою одержання неправомірної вигоди укладають з різними суб'єктами господарювання у сфері вирощування сільськогосподарських культур, Договори про виробництво сільськогосподарської продукції, чи їм подібні, які по факту є договорами

оренди. Ціна таких Договорів часто нижча у двічі, а то і у тричі в нині діючих орендних ставок на користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення.

Про це свідчить ряд судових рішень, у яких органи прокуратури визнавали подібні договірні відносини не дійсними:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/65491547>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87086046>

Крім цього, вважаємо, що вище керівництво Національної академії аграрних наук України дискредитувало себе, та запламувалося корупційним шлейфом. Так, 27.11.2020 року Інтернет ЗМІ рясніли повідомленнями про обшуки в НААН України. У прес-службі Національної поліції повідомлялося: "Посадові особи академії та її підрозділів налагодили корупційні схеми.

Зокрема керівники укладали з комерційними структурами збиткові договори про спільну діяльність. Так, аграрії документально знижували врожайність, а по факту залишок врожаю ділили між собою та посадовцями НААН. До корупційної схеми входила і здача в оренду земельних ділянок за заниженими цінами. А їх у відомстві академії - 480 тисяч гектарів. Також поліцейські зафіксували розтрату земельних угідь та майна, яке перебувало у віданні установ НААН України".

Джерело:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/11/27/7275082/>

Не пройшло і місяця, як у найрейтинговіших ЗМІ з'явилася інформація про те, що Служба Безпеки України затримала на хабарі президента Національної академії аграрних наук України Ярослава Гадзалу. Про це, зокрема, повідомляла і пресслужба СБУ України.

Так, за даними СБУ, керівник НААН України був у змові із особою, що мала намір отримати посаду академіка. Відповідно до домовленостей, він повинен був додати претендента до списку на заявлену вакансію та далі передати документи на розгляд Президії академії. Платою за такі "послуги" був елітний дороговартісний автомобіль.

Правоохоронці викрили корупційну схему та затримали хабарника. До операції перехоплення були залучені Головне управління контррозвідального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки та слідчі Нацполіції під процесуальним керівництвом Офісу Генерального прокурора.

Наразі триває розслідування. Затриманому повідомили про підозру, йому загрожує притягнення до кримінальної відповідальності за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Джерело:

https://zik.ua/news/crime/spiimaly_na_khabari_sbu_zatrymala_prezydenta_natsionalnoi_akademii_ahrarykh_nauk_989879?fbclid=IwAR2BWISxVv61PD5ZJGnY0KSp_x3FkhjR_iKcnNChe1v0ThxUUJMRT_sQSTA

https://zaxid.net/prezydenta_naam_yaroslava_gadzala_pidozryuyut_v_otrimanni_elitnogo_avtomobilya_yak_habara_n1511751

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/10/7276474/>

https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezidenta_natsionalnoi_akademii.html

Крім цього, очільники Національної академії аграрних наук та їхні родичі, використовуючи свої службові повноваження, стають власниками земельних ділянок на територіях, що раніше використовувались підпорядкованими академії дослідницькими установами. Про це йдеться в розслідуванні програми «Схеми: корупція в деталях» (спільного проекту Радіо Свобода та UA:Перший)

Джерело:

https://www.youtube.com/watch?v=WXp0e0tid7Q&feature=emb_logo

В той же час за результатами звіту про результати аудиту ефективності використання Національною академією аграрних наук України коштів державного бюджету та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 09.06.2020 № 13-1, встановлено наступне.

Національною академією аграрних наук України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами у період 2018–2019 років використано 2 358 608,7 тис. грн (за загальним фондом – 775 414,8 тис. грн, спеціальним – 1 583 193,9 тис. грн), або 95,8 від планових видатків (2 463 080,5 тис. гривень). Через недоліки внутрішнього контролю, несвоєчасні і неефективні управлінські рішення НААН та науковими установами, які перебувають у її віданні, при використанні бюджетних коштів допущено:

- нецільове використання коштів державного бюджету у загальному обсязі – 589 472,5 тис. грн;
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства – 14 950 тис. грн (у тому числі науковими установами – 13 001,3 тис. грн);
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства при проведенні закупівлі товарів, робіт і послуг – 51 503,2 тис. грн (наукові установи);
- неефективне управління коштами державного бюджету – 933,5 тис. грн;
- нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету відповідно у сумі 4 454,9 тис. грн, 2 536 тис. грн і 3 785,2 тис. грн (у тому числі науковими установами – 1 262,5 тис. грн, 2 414 тис. грн і 3 785,2 тис. грн);
- порушення норм чинного законодавства при плануванні видатків державного бюджету – 786 735,1 тис. грн (у тому числі науковими установами – 4 347,5 тис. грн) та при їх затвердженні – 26 684,9 тис. грн (науковими установами);
- неправильне та несвоєчасне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності науковими установами фінансово-господарських операцій – 102 443,3 тис. гривень.

Аналіз використання у 2018–2019 роках коштів державного бюджету засвідчив, що у структурі касових видатків, спрямованих на дослідження і розробки у сфері агропромислового комплексу, питому вагу займають видатки

на оплату праці з нарахуваннями та оплату комунальних послуг – 61 відс., тобто спрямування коштів державного бюджету на виконання фундаментальних і прикладних розробок фактично є утриманням бюджетних, зокрема наукових установ НААН, а не фінансуванням саме пріоритетних розробок. Внаслідок відсутності належного внутрішнього контролю та прийняття неефективних управлінських рішень НААН при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 6591060 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 586 860,5 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Наукова та науково-технічна діяльність НААН є недостатньою для забезпечення належного розвитку галузей агропромислового комплексу. Проведений аудит засвідчив наявність системних проблем управлінського, організаційного, фінансового та законодавчого характеру при здійсненні НААН наукової та науково-технічної діяльності, які потребують негайного розв'язання.

Права держави як власника земельних ділянок, переданих НААН у постійне користування (загальний земельний банк становить майже 460 тис. га), порушуються через неналежне виконання НААН визначених повноважень. Належний кількісний та вартісний облік земельних ділянок не забезпечується. Відомості про земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні НААН, до Державного земельного кадастру внесені частково (станом на 01.01.2020 не внесені відомості про земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га), чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 79-1). Неузгодженими є відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок. Частково здійснена державна реєстрація права постійного користування такими земельними ділянками.

Окремі управлінські рішення НААН та суб'єктів господарювання, які перебувають у її віданні і використовують земельні ділянки державної власності, призводять до фактичної втрати прав держави як власника таких об'єктів та містять корупційні ризики. Зокрема, НААН, як органом управління об'єктами державної власності, приймалися управлінські рішення щодо надання згоди на будівництво житлових будинків/житлового комплексу на земельних ділянках, наданих окремим суб'єктам господарювання, які перебувають у віданні НААН, у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, тобто фактично на зміну цільового призначення таких земельних ділянок. У подальшому НААН погоджено суб'єктам господарювання, які перебувають у її віданні, укладання договорів на будівництво житлових будинків/житлового комплексу з комерційними структурами. У результаті права держави на земельні ділянки,

адані у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, зокрема загальною площею 11,2 га, є втраченими.

Крім того аудит засвідчує, що відповідно до окремих правочинів, укладених, зокрема ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», Державним підприємством «Дослідне господарство «Поливанівка» Інституту зернових культур НААН» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту тваринництва НААН» ще у 2006–2007 роках за згодою тоді ще УААН, комерційні структури до цього часу ведуть свою виробничу діяльність на 2810 га, які перебувають у постійному користуванні вищезазначених наукової установи та державних підприємств і які їм передані для наукових цілей. За результатами спільної діяльності ці підприємства та установа отримали 30,5 тис. грн прибутку, в той час як вартість оренди 2810 га за розрахунками в середньому становить 7,3 млн грн щорічно, тобто, в 240 разів більше.

Станом на 01.01.2020, через бездіяльність керівників підприємств та установ НААН до Державного земельного кадастру не внесені відомості на земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га, чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 791). Неузгодженими є також відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок, що посилює корупційні ризики та передумови втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Проведений аудит також засвідчує присутність ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, які обліковуються в установах, організаціях та підприємствах, що перебувають у віданні НААН. Так, за проведеними під час аудиту розрахунками лише за нормативною грошовою оцінкою, зокрема ріллі (до розрахунку взято найменший показник нормативної грошової оцінки 1 га ріллі у Житомирській області – 21,4 тис. грн. (у Черкаській області він сягає 33,6 тис. грн)), загальна розрахункова облікова вартість земельних ділянок НААН площею 464,6 тис. га могла б становити майже 10 млрд гривень.

Підтвердженням присутності ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок є і встановлені аудитом окремі факти недотримання 15 суб'єктами господарювання, які перебувають у віданні НААН, вимог Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» (в редакції, яка була чинна до 17.10.2019, далі – Закон № 1378) у зв'язку з непроведенням експертної грошової оцінки земельних ділянок загальною площею 45,1 тис. га, що призвело до заниження в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності вартості активів. При цьому, із зазначеної вище загальної площі земельних ділянок, які перебувають у користуванні таких суб'єктів господарювання, **19,9 тис. га взагалі не відображено в бухгалтерському обліку.** Слід також зазначити, що змінами, внесеними до Закону № 1378 (які набули чинності з 17.10.2019), вимоги щодо обов'язковості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок для відображення їх вартості та права користування у бухгалтерському обліку виключені, а інші механізми на законодавчому рівні не визначені. Зазначене

поширює не лише ризики заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, а й корупційні ризики та передумови до ще більшої втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Усі вищевикладені у нашому зверненні обставини, свідчать про наявність чіткої корупційної вертикалі у структурах Національної академії аграрних наук України.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Підставами для утворення слідчої комісії можуть бути повідомлення про порушення Конституції України, законів України органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими, службовими особами, керівниками (або посадовими особами, які виконують їх обов'язки) підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, що становлять суспільний інтерес, у тому числі:

1) повідомлення про обставини, які загрожують суверенітету, територіальній цілісності України або її економічним, науково-технічним, національно-культурним, соціальним інтересам, охороні довкілля;

2) повідомлення про масове порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, їх об'єднань або зловживання владою посадовими, службовими особами, що завдало істотної шкоди суспільним інтересам.

Я вважаю, що ситуація, яка склалася, повинна стати предметом всебічного і об'єктивного обговорення народними депутатами України. Парламент повинен зайняти активну позицію у цьому питанні.

Саме тому в порядку законодавчої ініціативи, відповідно до статей 89, 93 Конституції України, статті 87 Регламенту Верховної Ради України, я виступаю з ініціативою утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції на державних підприємствах, установах та організаціях, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. (далі – Тимчасова слідча комісія).

Керуючись частинами другою, третьою статті 85 Регламенту Верховної Ради України, прошу подати письмові пропозиції щодо делегування народних депутатів України – членів фракції (депутатської групи) для роботи у відповідній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Додаток: проект постанови ВРУ та пояснювальна записка на 10 арк.

З повагою
народний депутат України

А.Г. Гунько

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач:ГУНЬКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000005F174800A11E5501
Дійсний до: 10.02.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 438д/5-2021/28979 від 02.02.2021

370639

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 5

№
від

Голові депутатської фракції політичної партії
Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"
у Верховній Раді України дев'ятого скликання

Тимошенко Ю.В.

*Щодо утворення ТСК ВРУ з питань
розслідування фактів корупції на державних
підприємствах, установах та організаціях,
що перебувають у віданні НААНУ*

Шановна Юліє Володимирівно!

До мене як до народного депутата звернулась Громадська організація «Спілка власників земельних паїв Чернігівщини», яка займається питаннями захисту прав громадян, та держави в цілому, у сфері земельних відносин. Діяльність організації поширюється на всю територію України. Пріоритетом їхньої діяльності є Чернігівська область.

Останніми роками організацією спостерігались відкриті корупційні схеми з використання земель, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, та входять до структури Національної академії аграрних наук України.

Як приклад, наводиться ситуація, що сталася не так давно навколо Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України".

Так, ДП ДГ «Івківці» мають у своєму постійному користуванні понад 4,3 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 26.08.2011 (протокол №14) «Про затвердження Порядку погодження та обліку деяких господарських договорів» затверджено порядок погодження та обліку господарських договорів, предметом яких є використання землі та майна установ, підприємств та організацій, що входять до відання НААН. Пунктами 1, 2, 3 порядку, передбачено, що цей порядок регулює організаційні правові, фінансові відносини, що виникають при укладенні господарських договорів, предметом яких є надання послуг з обробітку ґрунту, догляду за посівами та збирання сільськогосподарських культур (далі - договір підряду).

Метою регулювання цих відносин є посилення контролю за дотриманням

чинного законодавства при укладенні договорів підряду та технології вирощування сільськогосподарських культур за умовами розрахунків підприємств, установ та організацій за надані послуги. Для погодження договору підряду установи, підприємства і організації надсилають науковій установі, якій вони безпосередньо підпорядковані, лист-клопотання довільної форми за підписом керівника, договір підряду підписаний сторонами і завірений печатками та техніко-економічне обґрунтування необхідності укладення даного договору. Дослідні господарства, безпосередньо підпорядковані НААН, такі матеріали надають Академії.

Згідно правовстановлюючих документів, Дослідне господарство здійснює користування землею і іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності та чинного законодавства. **Передача в оренду земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні господарства, не допускається.**

Разом з тим, з метою приховати орендні відносини з суб'єктом господарювання, посадові особи ДП ДГ «Івківці» укладають Договір про купівлю-продаж майнових прав на незавершене сільськогосподарське виробництво пшениці озимої, ріпака озимого та ячменю озимого. Із суті договірних відносин сторін можна зробити висновок, що дана угода є удавана, тобто такою, що вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили. Фактично був укладений договір оренди земельної ділянки.

У результаті таких дій, Держава в особі Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" недоотримує значні грошові надходження. В свою чергу за усної домовленості посадових осіб Державного підприємства, та суб'єкта господарювання, «виручка» за використання земель сільськогосподарського призначення дослідного підприємства іде в кишеню централізовано директору підприємства. Такі дії не можуть відбуватися без мовчазної згоди НААН України, як керуючого та контролюючого органу.

Ситуація з ДП "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" була неодноразово висвітлена у ЗМІ:

<https://agronews.ua/news/politsiieiu-rozkryto-novu-afera-roztraty-derzhkoshtiv-zbytky-bilshe-1-mln-dol/>

<https://glavcom.ua/country/politics/hto-zavdav-zbitkiv-derzhpidprijemstvu-ivkivci-nardep-halimon-oprilyudniv-ekspertizu-mvs-719909.html>

Аналогічна ситуація складається по всій країні. Керівники таких підприємств, за негласної підтримки високопосадовців Національної академії аграрних наук України, з метою одержання неправомірної вигоди укладають з різними суб'єктами господарювання у сфері вирощування сільськогосподарських культур, Договори про виробництво сільськогосподарської продукції, чи їм подібні, які по факту є договорами оренди. Ціна таких Договорів часто нижча у двічі, а то і у тричі в нині діючих

орендних ставок на користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення.

Про це свідчить ряд судових рішень, у яких органи прокуратури визнавали подібні договірні відносини не дійсними:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/65491547>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87086046>

Крім цього, вважаємо, що вище керівництво Національної академії аграрних наук України дискредитувало себе, та запламувалося корупційним шлейфом. Так, 27.11.2020 року Інтернет ЗМІ рясніли повідомленнями про обшуки в НААН України. У прес-службі Національної поліції повідомлялося: "Посадові особи академії та її підрозділів налагодили корупційні схеми.

Зокрема керівники укладали з комерційними структурами збиткові договори про спільну діяльність. Так, аграрії документально знижували врожайність, а по факту залишок врожаю ділили між собою та посадовцями НААН. До корупційної схеми входила і здача в оренду земельних ділянок за заниженими цінами. А їх у відомстві академії - 480 тисяч гектарів. Також поліцейські зафіксували розтрату земельних угідь та майна, яке перебувало у віданні установ НААН України".

Джерело:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/11/27/7275082/>

Не пройшло і місяця, як у найрейтинговіших ЗМІ з'явилася інформація про те, що Служба Безпеки України затримала на хабарі президента Національної академії аграрних наук України Ярослава Гадзала. Про це, зокрема, повідомляла і пресслужба СБУ України.

Так, за даними СБУ, керівник НААН України був у змові із особою, що мала намір отримати посаду академіка. Відповідно до домовленостей, він повинен був додати претендента до списку на заявлену вакансію та далі передати документи на розгляд Президії академії. Платою за такі "послуги" був елітний дороговартісний автомобіль.

Правоохоронці викрили корупційну схему та затримали хабарника. До операції перехоплення були залучені Головне управління контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки та слідчі Нацполіції під процесуальним керівництвом Офісу Генерального прокурора.

Наразі триває розслідування. Затриманому повідомили про підозру, йому загрожує притягнення до кримінальної відповідальності за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Джерело:

https://zik.ua/news/crime/spiimaly_na_khabari_sbu_zatrymala_prezydenta_natsionalnoi_akademii_ahrarykh_nauk_989879?fbclid=IwAR2BWISxVv61PD5ZJGnY0KSp_x3FkhjR_iKcnNCheIv0ThxUUJMRT_sQSTA

https://zaxid.net/prezydenta_naan_yaroslava_gadzala_pidozryuyut_v_otrimanni_elitnogo_avtomobilya_yak_habara_n1511751

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/10/7276474/>

https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezydenta_natsionalnoi_akademii.ht

ml

Крім цього, очільники Національної академії аграрних наук та їхні родичі, використовуючи свої службові повноваження, стають власниками земельних ділянок на територіях, що раніше використовувались підпорядкованими академії дослідницькими установами. Про це йдеться в розслідуванні програми «Схеми: корупція в деталях» (спільного проекту Радіо Свобода та UA:Перший)

Джерело:

https://www.youtube.com/watch?v=WXp0e0tid7Q&feature=emb_logo

В той же час за результатами звіту про результати аудиту ефективності використання Національною академією аграрних наук України коштів державного бюджету та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 09.06.2020 № 13-1, встановлено наступне.

Національною академією аграрних наук України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами у період 2018–2019 років використано 2 358 608,7 тис. грн (за загальним фондом – 775 414,8 тис. грн, спеціальним – 1 583 193,9 тис. грн), або 95,8 від планових видатків (2 463 080,5 тис. гривень). Через недоліки внутрішнього контролю, несвоєчасні і неефективні управлінські рішення НААН та науковими установами, які перебувають у її віданні, при використанні бюджетних коштів допущено:

- нецільове використання коштів державного бюджету у загальному обсязі – 589 472,5 тис. грн;
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства – 14 950 тис. грн (у тому числі науковими установами – 13 001,3 тис. грн);
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства при проведенні закупівлі товарів, робіт і послуг – 51 503,2 тис. грн (наукові установи);
- неефективне управління коштами державного бюджету – 933,5 тис. грн;
- нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету відповідно у сумі 4 454,9 тис. грн, 2 536 тис. грн і 3 785,2 тис. грн (у тому числі науковими установами – 1 262,5 тис. грн, 2 414 тис. грн і 3 785,2 тис. грн);
- порушення норм чинного законодавства при плануванні видатків державного бюджету – 786 735,1 тис. грн (у тому числі науковими установами – 4 347,5 тис. грн) та при їх затвердженні – 26 684,9 тис. грн (науковими установами);
- неправильне та несвоєчасне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності науковими установами фінансово-господарських операцій – 102 443,3 тис. гривень.

Аналіз використання у 2018–2019 роках коштів державного бюджету засвідчив, що у структурі касових видатків, спрямованих на дослідження і розробки у сфері агропромислового комплексу, питому вагу займають видатки на оплату праці з нарахуваннями та оплату комунальних послуг – 61 відс., тобто спрямування коштів державного бюджету на виконання фундаментальних і

прикладних розробок фактично є утриманням бюджетних, зокрема наукових установ НААН, а не фінансуванням саме пріоритетних розробок. Внаслідок відсутності належного внутрішнього контролю та прийняття неефективних управлінських рішень НААН при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 6591060 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 586 860,5 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Наукова та науково-технічна діяльність НААН є недостатньою для забезпечення належного розвитку галузей агропромислового комплексу. Проведений аудит засвідчив наявність системних проблем управлінського, організаційного, фінансового та законодавчого характеру при здійсненні НААН наукової та науково-технічної діяльності, які потребують негайного розв'язання.

Права держави як власника земельних ділянок, переданих НААН у постійне користування (загальний земельний банк становить майже 460 тис. га), порушуються через неналежне виконання НААН визначених повноважень. Належний кількісний та вартісний облік земельних ділянок не забезпечується. Відомості про земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні НААН, до Державного земельного кадастру внесені частково (станом на 01.01.2020 не внесені відомості про земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га), чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 79-1). Неузгодженими є відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок. Частково здійснена державна реєстрація права постійного користування такими земельними ділянками.

Окремі управлінські рішення НААН та суб'єктів господарювання, які перебувають у її віданні і використовують земельні ділянки державної власності, призводять до фактичної втрати прав держави як власника таких об'єктів та містять корупційні ризики. Зокрема, НААН, як органом управління об'єктами державної власності, приймалися управлінські рішення щодо надання згоди на будівництво житлових будинків/житлового комплексу на земельних ділянках, наданих окремим суб'єктам господарювання, які перебувають у віданні НААН, у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, тобто фактично на зміну цільового призначення таких земельних ділянок. У подальшому НААН погоджено суб'єктам господарювання, які перебувають у її віданні, укладання договорів на будівництво житлових будинків/житлового комплексу з комерційними структурами. У результаті права держави на земельні ділянки, адані у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, зокрема загальною площею 11,2 га, є втраченими.

Крім того аудит засвідчує, що відповідно до окремих правочинів, укладених, зокрема ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», Державним підприємством «Дослідне господарство «Поливанівка» Інституту зернових культур НААН» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту тваринництва НААН» ще у 2006–2007 роках за згодою тоді ще УААН, комерційні структури до цього часу ведуть свою виробничу діяльність на 2810 га, які перебувають у постійному користуванні вищезазначених наукової установи та державних підприємств і які їм передані для наукових цілей. За результатами спільної діяльності ці підприємства та установа отримали 30,5 тис. грн прибутку, в той час як вартість оренди 2810 га за розрахунками в середньому становить 7,3 млн грн щорічно, тобто, в 240 разів більше.

Станом на 01.01.2020, через бездіяльність керівників підприємств та установ НААН до Державного земельного кадастру не внесені відомості на земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га, чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 791). Неузгодженими є також відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок, що посилює корупційні ризики та передумови втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Проведений аудит також засвідчує присутність ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, які обліковуються в установах, організаціях та підприємствах, що перебувають у віданні НААН. Так, за проведеними під час аудиту розрахунками лише за нормативною грошовою оцінкою, зокрема ріллі (до розрахунку взято найменший показник нормативної грошової оцінки 1 га ріллі у Житомирській області – 21,4 тис. грн. (у Черкаській області він сягає 33,6 тис. грн)), загальна розрахункова облікова вартість земельних ділянок НААН площею 464,6 тис. га могла б становити майже 10 млрд гривень.

Підтвердженням присутності ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок є і встановлені аудитом окремі факти недотримання 15 суб'єктами господарювання, які перебувають у віданні НААН, вимог Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» (в редакції, яка була чинна до 17.10.2019, далі – Закон № 1378) у зв'язку з непроведенням експертної грошової оцінки земельних ділянок загальною площею 45,1 тис. га, що призвело до заниження в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності вартості активів. При цьому, із зазначеної вище загальної площі земельних ділянок, які перебувають у користуванні таких суб'єктів господарювання, **19,9 тис. га взагалі не відображено в бухгалтерському обліку.** Слід також зазначити, що змінами, внесеними до Закону № 1378 (які набули чинності з 17.10.2019), вимоги щодо обов'язковості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок для відображення їх вартості та права користування у бухгалтерському обліку виключені, а інші механізми на законодавчому рівні не визначені. Зазначене посилює не лише ризики заниження облікових даних щодо вартості земельних

ділянок, а й корупційні ризики та передумови до ще більшої втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Усі вищевикладені у нашому зверненні обставини, свідчить про наявність чіткої корупційної вертикалі у структурах Національної академії аграрних наук України.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Підставами для утворення слідчої комісії можуть бути повідомлення про порушення Конституції України, законів України органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими, службовими особами, керівниками (або посадовими особами, які виконують їх обов'язки) підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, що становлять суспільний інтерес, у тому числі:

1) повідомлення про обставини, які загрожують суверенітету, територіальній цілісності України або її економічним, науково-технічним, національно-культурним, соціальним інтересам, охороні довкілля;

2) повідомлення про масове порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, їх об'єднань або зловживання владою посадовими, службовими особами, що завдало істотної шкоди суспільним інтересам.

Я вважаю, що ситуація, яка склалася, повинна стати предметом всебічного і об'єктивного обговорення народними депутатами України. Парламент повинен зайняти активну позицію у цьому питанні.

Саме тому в порядку законодавчої ініціативи, відповідно до статей 89, 93 Конституції України, статті 87 Регламенту Верховної Ради України, я виступаю з ініціативою утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції на державних підприємствах, установах та організаціях, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. (далі – Тимчасова слідча комісія).

Керуючись частинами другою, третьою статті 85 Регламенту Верховної Ради України, прошу подати письмові пропозиції щодо делегування народних депутатів України – членів фракції (депутатської групи) для роботи у відповідній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Додаток: проект постанови ВРУ та пояснювальна записка на 10 арк.

З повагою

народний депутат України

А.Г. Гунько

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГУНЬКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000005F174800A11E5501
Дійсний до: 10.02.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 438д9/5-2021/28989 від 02.02.2021

370651

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 5

№
від

Співголовам депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ
ПАРТІЇ "ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ"

Герасимову А.В.
Герашенко І.В.

*Щодо утворення ТСК ВРУ з питань
розслідування фактів корупції на державних
підприємствах, установах та організаціях,
що перебувають у віданні НААНУ*

Шановні Артуре Володимировичу та Ірино Володимирівно!

До мене як до народного депутата звернулась Громадська організація «Спілка власників земельних паїв Чернігівщини», яка займається питаннями захисту прав громадян, та держави в цілому, у сфері земельних відносин. Діяльність організації поширюється на всю територію України. Пріоритетом їхньої діяльності є Чернігівська область.

Останніми роками організацією спостерігались відкриті корупційні схеми з використання земель, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, та входять до структури Національної академії аграрних наук України.

Як приклад, наводиться ситуація, що сталася не так давно навколо Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України".

Так, ДП ДГ «Івківці» мають у своєму постійному користуванні понад 4,3 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 26.08.2011 (протокол №14) «Про затвердження Порядку погодження та обліку деяких господарських договорів» затверджено порядок погодження та обліку господарських договорів, предметом яких є використання землі та майна установ, підприємств та організацій, що входять до відання НААН. Пунктами 1, 2, 3 порядку, передбачено, що цей порядок регулює організаційні правові, фінансові відносини, що виникають при укладенні господарських договорів, предметом яких є надання послуг з обробітку ґрунту, догляду за посівами та збирання сільськогосподарських культур (далі - договір підряду).

Метою регулювання цих відносин є посилення контролю за дотриманням чинного законодавства при укладенні договорів підряду та технології вирощування сільськогосподарських культур за умовами розрахунків підприємств, установ та організацій за надані послуги. Для погодження договору підряду установи, підприємства і організації надсилають науковій установі, якій вони безпосередньо підпорядковані, лист-клопотання довільної форми за підписом керівника, договір підряду підписаний сторонами і завірений печатками та техніко-економічне обґрунтування необхідності укладення даного договору. Дослідні господарства, безпосередньо підпорядковані НААН, такі матеріали надають Академії.

Згідно правовстановлюючих документів, Дослідне господарство здійснює користування землею і іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності та чинного законодавства. **Передача в оренду земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні господарства, не допускається.**

Разом з тим, з метою приховати орендні відносини з суб'єктом господарювання, посадові особи ДП ДГ «Івківці» укладають Договір про купівлю-продаж майнових прав на незавершене сільськогосподарське виробництво пшениці озимої, ріпака озимого та ячменю озимого. Із суті договірних відносин сторін можна зробити висновок, що дана угода є удавана, тобто такою, що вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили. Фактично був укладений договір оренди земельної ділянки.

У результаті таких дій, Держава в особі Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" недоотримує значні грошові надходження. В свою чергу за усної домовленості посадових осіб Державного підприємства, та суб'єкта господарювання, «виручка» за використання земель сільськогосподарського призначення дослідного підприємства іде в кишеню централізовано директору підприємства. Такі дії не можуть відбуватися без мовчазної згоди НААН України, як керуючого та контролюючого органу.

Ситуація з ДП "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" була неодноразово висвітлена у ЗМІ:

<https://agronews.ua/news/politsiiei-rozkryto-novu-afera-roztraty-derzhkoshtiv-zbytky-bilshe-1-mln-dol/>

<https://glavcom.ua/country/politics/hto-zavdav-zbitkiv-derzhpidprijemstvu-ivkivci-nardep-halimon-opriyudniv-ekspertizu-mvs-719909.html>

Аналогічна ситуація складається по всій країні. Керівники таких підприємств, за негласної підтримки високопосадовців Національної академії аграрних наук України, з метою одержання неправомірної вигоди укладають з різними суб'єктами господарювання у сфері вирощування сільськогосподарських культур, Договори про виробництво сільськогосподарської продукції, чи їм подібні, які по факту є договорами

оренди. Ціна таких Договорів часто нижча у двічі, а то і у тричі в нині діючих орендних ставок на користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення.

Про це свідчить ряд судових рішень, у яких органи прокуратури визнавали подібні договірні відносини не дійсними:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/65491547>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87086046>

Крім цього, вважаємо, що вище керівництво Національної академії аграрних наук України дискредитувало себе, та заплямувалося корупційним шлейфом. Так, 27.11.2020 року Інтернет ЗМІ рясніли повідомленнями про обшуки в НААН України. У прес-службі Національної поліції повідомлялося: "Посадові особи академії та її підрозділів налагодили корупційні схеми.

Зокрема керівники укладали з комерційними структурами збиткові договори про спільну діяльність. Так, аграрії документально знижували врожайність, а по факту залишок врожаю ділили між собою та посадовцями НААН. До корупційної схеми входила і здача в оренду земельних ділянок за заниженими цінами. А їх у відомстві академії - 480 тисяч гектарів. Також поліцейські зафіксували розтрату земельних угідь та майна, яке перебувало у віданні установ НААН України".

Джерело:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/11/27/7275082/>

Не пройшло і місяця, як у найрейтинговіших ЗМІ з'явилася інформація про те, що Служба Безпеки України затримала на хабарі президента Національної академії аграрних наук України Ярослава Гадзала. Про це, зокрема, повідомляла і пресслужба СБУ України.

Так, за даними СБУ, керівник НААН України був у змові із особою, що мала намір отримати посаду академіка. Відповідно до домовленостей, він повинен був додати претендента до списку на заявлену вакансію та далі передати документи на розгляд Президії академії. Платою за такі "послуги" був елітний дороговартісний автомобіль.

Правоохоронці викрили корупційну схему та затримали хабарника. До операції перехоплення були залучені Головне управління контррозвідального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки та слідчі Нацполіції під процесуальним керівництвом Офісу Генерального прокурора.

Наразі триває розслідування. Затриманому повідомили про підозру, йому загрожує притягнення до кримінальної відповідальності за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Джерело:

https://zik.ua/news/crime/spiimaly_na_khabari_sbu_zatrymala_prezydenta_natsionalnoi_akademii_ahrarykh_nauk_989879?fbclid=IwAR2BWISxVv61PD5ZJGnY0KSp_x3FkhjR_iKcnNChelv0ThxUUJMRT_sQSTA

https://zaxid.net/prezydenta_naam_yaroslava_gadzala_pidozryuyut_v_otrimanni_elitnogo_avtomobilya_yak_habara_n1511751

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/10/7276474/>

https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezidenta_natsionalnoi_akademii.html

Крім цього, очільники Національної академії аграрних наук та їхні родичі, використовуючи свої службові повноваження, стають власниками земельних ділянок на територіях, що раніше використовувались підпорядкованими академії дослідницькими установами. Про це йдеться в розслідуванні програми «Схеми: корупція в деталях» (спільного проекту Радіо Свобода та UA:Перший)

Джерело:

https://www.youtube.com/watch?v=WXp0e0tid7Q&feature=emb_logo

В той же час за результатами звіту про результати аудиту ефективності використання Національною академією аграрних наук України коштів державного бюджету та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 09.06.2020 № 13-1, встановлено наступне.

Національною академією аграрних наук України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами у період 2018–2019 років використано 2 358 608,7 тис. грн (за загальним фондом – 775 414,8 тис. грн, спеціальним – 1 583 193,9 тис. грн), або 95,8 від планових видатків (2 463 080,5 тис. гривень). Через недоліки внутрішнього контролю, несвоєчасні і неефективні управлінські рішення НААН та науковими установами, які перебувають у її віданні, при використанні бюджетних коштів допущено:

- нецільове використання коштів державного бюджету у загальному обсязі – 589 472,5 тис. грн;
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства – 14 950 тис. грн (у тому числі науковими установами – 13 001,3 тис. грн);
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства при проведенні закупівлі товарів, робіт і послуг – 51 503,2 тис. грн (наукові установи);
- неефективне управління коштами державного бюджету – 933,5 тис. грн;
- нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету відповідно у сумі 4 454,9 тис. грн, 2 536 тис. грн і 3 785,2 тис. грн (у тому числі науковими установами – 1 262,5 тис. грн, 2 414 тис. грн і 3 785,2 тис. грн);
- порушення норм чинного законодавства при плануванні видатків державного бюджету – 786 735,1 тис. грн (у тому числі науковими установами – 4 347,5 тис. грн) та при їх затвердженні – 26 684,9 тис. грн (науковими установами);
- неправильне та несвоєчасне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності науковими установами фінансово-господарських операцій – 102 443,3 тис. гривень.

Аналіз використання у 2018–2019 роках коштів державного бюджету засвідчив, що у структурі касових видатків, спрямованих на дослідження і розробки у сфері агропромислового комплексу, питому вагу займають видатки

на оплату праці з нарахуваннями та оплату комунальних послуг – 61 відс., тобто спрямування коштів державного бюджету на виконання фундаментальних і прикладних розробок фактично є утриманням бюджетних, зокрема наукових установ НААН, а не фінансуванням саме пріоритетних розробок. Внаслідок відсутності належного внутрішнього контролю та прийняття неефективних управлінських рішень НААН при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 6591060 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 586 860,5 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Наукова та науково-технічна діяльність НААН є недостатньою для забезпечення належного розвитку галузей агропромислового комплексу. Проведений аудит засвідчив наявність системних проблем управлінського, організаційного, фінансового та законодавчого характеру при здійсненні НААН наукової та науково-технічної діяльності, які потребують негайного розв'язання.

Права держави як власника земельних ділянок, переданих НААН у постійне користування (загальний земельний банк становить майже 460 тис. га), порушуються через неналежне виконання НААН визначених повноважень. Належний кількісний та вартісний облік земельних ділянок не забезпечується. Відомості про земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні НААН, до Державного земельного кадастру внесені частково (станом на 01.01.2020 не внесені відомості про земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га), чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 79-1). Неузгодженими є відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок. Частково здійснена державна реєстрація права постійного користування такими земельними ділянками.

Окремі управлінські рішення НААН та суб'єктів господарювання, які перебувають у її віданні і використовують земельні ділянки державної власності, призводять до фактичної втрати прав держави як власника таких об'єктів та містять корупційні ризики. Зокрема, НААН, як органом управління об'єктами державної власності, приймалися управлінські рішення щодо надання згоди на будівництво житлових будинків/житлового комплексу на земельних ділянках, наданих окремим суб'єктам господарювання, які перебувають у віданні НААН, у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, тобто фактично на зміну цільового призначення таких земельних ділянок. У подальшому НААН погоджено суб'єктам господарювання, які перебувають у її віданні, укладання договорів на будівництво житлових будинків/житлового комплексу з комерційними структурами. У результаті права держави на земельні ділянки,

адані у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, зокрема загальною площею 11,2 га, є втраченими.

Крім того аудит засвідчує, що відповідно до окремих правочинів, укладених, зокрема ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», Державним підприємством «Дослідне господарство «Поливанівка» Інституту зернових культур НААН» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту тваринництва НААН» ще у 2006–2007 роках за згодою тоді ще УААН, комерційні структури до цього часу ведуть свою виробничу діяльність на 2810 га, які перебувають у постійному користуванні вищезазначених наукової установи та державних підприємств і які їм передані для наукових цілей. За результатами спільної діяльності ці підприємства та установа отримали 30,5 тис. грн прибутку, в той час як вартість оренди 2810 га за розрахунками в середньому становить 7,3 млн грн щорічно, тобто, в 240 разів більше.

Станом на 01.01.2020, через бездіяльність керівників підприємств та установ НААН до Державного земельного кадастру не внесені відомості на земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га, чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 791). Неузгодженими є також відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок, що посилює корупційні ризики та передумови втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Проведений аудит також засвідчує присутність ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, які обліковуються в установах, організаціях та підприємствах, що перебувають у віданні НААН. Так, за проведеними під час аудиту розрахунками лише за нормативною грошовою оцінкою, зокрема ріллі (до розрахунку взято найменший показник нормативної грошової оцінки 1 га ріллі у Житомирській області – 21,4 тис. грн. (у Черкаській області він сягає 33,6 тис. грн)), загальна розрахункова облікова вартість земельних ділянок НААН площею 464,6 тис. га могла б становити майже 10 млрд гривень.

Підтвердженням присутності ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок є і встановлені аудитом окремі факти недотримання 15 суб'єктами господарювання, які перебувають у віданні НААН, вимог Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» (в редакції, яка була чинна до 17.10.2019, далі – Закон № 1378) у зв'язку з непроведенням експертної грошової оцінки земельних ділянок загальною площею 45,1 тис. га, що призвело до заниження в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності вартості активів. При цьому, із зазначеної вище загальної площі земельних ділянок, які перебувають у користуванні таких суб'єктів господарювання, **19,9 тис. га взагалі не відображено в бухгалтерському обліку.** Слід також зазначити, що змінами, внесеними до Закону № 1378 (які набули чинності з 17.10.2019), вимоги щодо обов'язковості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок для відображення їх вартості та права користування у бухгалтерському обліку виключені, а інші механізми на законодавчому рівні не визначені. Зазначене

посилює не лише ризики заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, а й корупційні ризики та передумови до ще більшої втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Усі вищевикладені у нашому зверненні обставини, свідчить про наявність чіткої корупційної вертикалі у структурах Національної академії аграрних наук України.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Підставами для утворення слідчої комісії можуть бути повідомлення про порушення Конституції України, законів України органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими, службовими особами, керівниками (або посадовими особами, які виконують їх обов'язки) підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, що становлять суспільний інтерес, у тому числі:

1) повідомлення про обставини, які загрожують суверенітету, територіальній цілісності України або її економічним, науково-технічним, національно-культурним, соціальним інтересам, охороні довкілля;

2) повідомлення про масове порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, їх об'єднань або зловживання владою посадовими, службовими особами, що завдало істотної шкоди суспільним інтересам.

Я вважаю, що ситуація, яка склалася, повинна стати предметом всебічного і об'єктивного обговорення народними депутатами України. Парламент повинен зайняти активну позицію у цьому питанні.

Саме тому в порядку законодавчої ініціативи, відповідно до статей 89, 93 Конституції України, статті 87 Регламенту Верховної Ради України, я виступаю з ініціативою утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції на державних підприємствах, установах та організаціях, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. (далі – Тимчасова слідча комісія).

Керуючись частинами другою, третьою статті 85 Регламенту Верховної Ради України, прошу подати письмові пропозиції щодо делегування народних депутатів України – членів фракції (депутатської групи) для роботи у відповідній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Додаток: проект постанови ВРУ та пояснювальна записка на 10 арк.

З повагою
народний депутат України

А.Г. Гунько

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГУНЬКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000005F174800A11E5501
Дійсний до: 10.02.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 438д9/5-2021/28998 від 02.02.2021

370654

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 5

№
від

Голові депутатської фракції
Політичної Партії "ГОЛОС"
у Верховній Раді України дев'ятого скликання

Железняку Я.І.

*Щодо утворення ТСК ВРУ з питань
розслідування фактів корупції на державних
підприємствах, установах та організаціях,
що перебувають у віданні НААНУ*

Шановний Ярославе Івановичу!

До мене як до народного депутата звернулась Громадська організація «Спілка власників земельних паїв Чернігівщини», яка займається питаннями захисту прав громадян, та держави в цілому, у сфері земельних відносин. Діяльність організації поширюється на всю територію України. Пріоритетом їхньої діяльності є Чернігівська область.

Останніми роками організацією спостерігались відкриті корупційні схеми з використання земель, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, та входять до структури Національної академії аграрних наук України.

Як приклад, наводиться ситуація, що сталася не так давно навколо Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України".

Так, ДП ДГ «Івківці» мають у своєму постійному користуванні понад 4,3 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 26.08.2011 (протокол №14) «Про затвердження Порядку погодження та обліку деяких господарських договорів» затверджено порядок погодження та обліку господарських договорів, предметом яких є використання землі та майна установ, підприємств та організацій, що входять до відання НААН. Пунктами 1, 2, 3 порядку, передбачено, що цей порядок регулює організаційні правові, фінансові відносини, що виникають при укладенні господарських договорів, предметом яких є надання послуг з обробітку ґрунту, догляду за посівами та збирання сільськогосподарських культур (далі - договір підряду).

Метою регулювання цих відносин є посилення контролю за дотриманням чинного законодавства при укладенні договорів підряду та технології вирощування сільськогосподарських культур за умовами розрахунків підприємств, установ та організацій за надані послуги. Для погодження договору підряду установи, підприємства і організації надсилають науковій установі, якій вони безпосередньо підпорядковані, лист-клопотання довільної форми за підписом керівника, договір підряду підписаний сторонами і завірений печатками та техніко-економічне обґрунтування необхідності укладення даного договору. Дослідні господарства, безпосередньо підпорядковані НААН, такі матеріали надають Академії.

Згідно правовстановлюючих документів, Дослідне господарство здійснює користування землею і іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності та чинного законодавства. **Передача в оренду земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні господарства, не допускається.**

Разом з тим, з метою приховати орендні відносини з суб'єктом господарювання, посадові особи ДП ДГ «Івківці» укладають Договір про купівлю-продаж майнових прав на незавершене сільськогосподарське виробництво пшениці озимої, ріпака озимого та ячменю озимого. Із суті договірних відносин сторін можна зробити висновок, що дана угода є удавана, тобто такою, що вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили. Фактично був укладений договір оренди земельної ділянки.

У результаті таких дій, Держава в особі Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" недоотримує значні грошові надходження. В свою чергу за усної домовленості посадових осіб Державного підприємства, та суб'єкта господарювання, «виручка» за використання земель сільськогосподарського призначення дослідного підприємства іде в кишеню централізовано директору підприємства. Такі дії не можуть відбуватися без мовчазної згоди НААН України, як керуючого та контролюючого органу.

Ситуація з ДП "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" була неодноразово висвітлена у ЗМІ:

<https://agronews.ua/news/politsiiei-rozkryto-novu-afera-roztraty-derzhkoshtiv-zbytky-bilshe-1-mln-dol/>

<https://glavcom.ua/country/politics/hto-zavdav-zbitkiv-derzhpidprijemstvu-ivkivci-nardep-halimon-oprilyudniv-ekspertizu-mvs-719909.html>

Аналогічна ситуація складається по всій країні. Керівники таких підприємств, за негласної підтримки високопосадовців Національної академії аграрних наук України, з метою одержання неправомірної вигоди укладають з різними суб'єктами господарювання у сфері вирощування сільськогосподарських культур, Договори про виробництво сільськогосподарської продукції, чи їм подібні, які по факту є договорами

оренди. Ціна таких Договорів часто нижча у двічі, а то і у тричі в нині діючих орендних ставок на користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення.

Про це свідчить ряд судових рішень, у яких органи прокуратури визнавали подібні договірні відносини не дійсними:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/65491547>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87086046>

Крім цього, вважаємо, що вище керівництво Національної академії аграрних наук України дискредитувало себе, та заплямувалося корупційним шлейфом. Так, 27.11.2020 року Інтернет ЗМІ рясніли повідомленнями про обшуки в НААН України. У прес-службі Національної поліції повідомлялося: "Посадові особи академії та її підрозділів налагодили корупційні схеми.

Зокрема керівники укладали з комерційними структурами збиткові договори про спільну діяльність. Так, аграрії документально знижували врожайність, а по факту залишок врожаю ділили між собою та посадовцями НААН. До корупційної схеми входила і здача в оренду земельних ділянок за заниженими цінами. А їх у відомстві академії - 480 тисяч гектарів. Також поліцейські зафіксували розтрату земельних угідь та майна, яке перебувало у віданні установ НААН України".

Джерело:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/11/27/7275082/>

Не пройшло і місяця, як у найрейтинговіших ЗМІ з'явилася інформація про те, що Служба Безпеки України затримала на хабарі президента Національної академії аграрних наук України Ярослава Гадзалу. Про це, зокрема, повідомляла і пресслужба СБУ України.

Так, за даними СБУ, керівник НААН України був у змові із особою, що мала намір отримати посаду академіка. Відповідно до домовленостей, він повинен був додати претендента до списку на заявлену вакансію та далі передати документи на розгляд Президії академії. Платою за такі "послуги" був елітний дороговартісний автомобіль.

Правоохоронці викрили корупційну схему та затримали хабарника. До операції перехоплення були залучені Головне управління контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки та слідчі Нацполіції під процесуальним керівництвом Офісу Генерального прокурора.

Наразі триває розслідування. Затриманому повідомили про підозру, йому загрожує притягнення до кримінальної відповідальності за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Джерело:

https://zik.ua/news/crime/spiimaly_na_khabari_sbu_zatrymala_prezydenta_natsionalnoi_akademii_ahrarykh_nauk_989879?fbclid=IwAR2BWISxVv61PD5ZJGnY0KSp_x3FkhjR_iKcnNChe1v0ThxUUJMRT_sQSTA

https://zaxid.net/prezidenta_naam_yaroslava_gadzala_pidozryuyut_v_otrimanni_elitnogo_avtomobilya_yak_habara_n1511751

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/10/7276474/>

https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezidenta_natsionalnoi_akademii.html

Крім цього, очільники Національної академії аграрних наук та їхні родичі, використовуючи свої службові повноваження, стають власниками земельних ділянок на територіях, що раніше використовувались підпорядкованими академії дослідницькими установами. Про це йдеться в розслідуванні програми «Схеми: корупція в деталях» (спільного проекту Радіо Свобода та UA:Перший)

Джерело:

https://www.youtube.com/watch?v=WXp0e0tid7Q&feature=emb_logo

В той же час за результатами звіту про результати аудиту ефективності використання Національною академією аграрних наук України коштів державного бюджету та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 09.06.2020 № 13-1, встановлено наступне.

Національною академією аграрних наук України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами у період 2018–2019 років використано 2 358 608,7 тис. грн (за загальним фондом – 775 414,8 тис. грн, спеціальним – 1 583 193,9 тис. грн), або 95,8 від планових видатків (2 463 080,5 тис. гривень). Через недоліки внутрішнього контролю, несвоєчасні і неефективні управлінські рішення НААН та науковими установами, які перебувають у її віданні, при використанні бюджетних коштів допущено:

- нецільове використання коштів державного бюджету у загальному обсязі – 589 472,5 тис. грн;
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства – 14 950 тис. грн (у тому числі науковими установами – 13 001,3 тис. грн);
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства при проведенні закупівлі товарів, робіт і послуг – 51 503,2 тис. грн (наукові установи);
- неефективне управління коштами державного бюджету – 933,5 тис. грн;
- нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету відповідно у сумі 4 454,9 тис. грн, 2 536 тис. грн і 3 785,2 тис. грн (у тому числі науковими установами – 1 262,5 тис. грн, 2 414 тис. грн і 3 785,2 тис. грн);
- порушення норм чинного законодавства при плануванні видатків державного бюджету – 786 735,1 тис. грн (у тому числі науковими установами – 4 347,5 тис. грн) та при їх затвердженні – 26 684,9 тис. грн (науковими установами);
- неправильне та несвоєчасне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності науковими установами фінансово-господарських операцій – 102 443,3 тис. гривень.

Аналіз використання у 2018–2019 роках коштів державного бюджету засвідчив, що у структурі касових видатків, спрямованих на дослідження і розробки у сфері агропромислового комплексу, питому вагу займають видатки

на оплату праці з нарахуваннями та оплату комунальних послуг – 61 відс., тобто спрямування коштів державного бюджету на виконання фундаментальних і прикладних розробок фактично є утриманням бюджетних, зокрема наукових установ НААН, а не фінансуванням саме пріоритетних розробок. Внаслідок відсутності належного внутрішнього контролю та прийняття неефективних управлінських рішень НААН при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 6591060 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 586 860,5 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Наукова та науково-технічна діяльність НААН є недостатньою для забезпечення належного розвитку галузей агропромислового комплексу. Проведений аудит засвідчив наявність системних проблем управлінського, організаційного, фінансового та законодавчого характеру при здійсненні НААН наукової та науково-технічної діяльності, які потребують негайного розв'язання.

Права держави як власника земельних ділянок, переданих НААН у постійне користування (загальний земельний банк становить майже 460 тис. га), порушуються через неналежне виконання НААН визначених повноважень. Належний кількісний та вартісний облік земельних ділянок не забезпечується. Відомості про земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні НААН, до Державного земельного кадастру внесені частково (станом на 01.01.2020 не внесені відомості про земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га), чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 79-1). Неузгодженими є відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок. Частково здійснена державна реєстрація права постійного користування такими земельними ділянками.

Окремі управлінські рішення НААН та суб'єктів господарювання, які перебувають у її віданні і використовують земельні ділянки державної власності, призводять до фактичної втрати прав держави як власника таких об'єктів та містять корупційні ризики. Зокрема, НААН, як органом управління об'єктами державної власності, приймалися управлінські рішення щодо надання згоди на будівництво житлових будинків/житлового комплексу на земельних ділянках, наданих окремим суб'єктам господарювання, які перебувають у віданні НААН, у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, тобто фактично на зміну цільового призначення таких земельних ділянок. У подальшому НААН погоджено суб'єктам господарювання, які перебувають у її віданні, укладання договорів на будівництво житлових будинків/житлового комплексу з комерційними структурами. У результаті права держави на земельні ділянки,

адані у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, зокрема загальною площею 11,2 га, є втраченими.

Крім того аудит засвідчує, що відповідно до окремих правочинів, укладених, зокрема ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», Державним підприємством «Дослідне господарство «Поливанівка» Інституту зернових культур НААН» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту тваринництва НААН» ще у 2006–2007 роках за згодою тоді ще УААН, комерційні структури до цього часу ведуть свою виробничу діяльність на 2810 га, які перебувають у постійному користуванні вищезазначених наукової установи та державних підприємств і які їм передані для наукових цілей. За результатами спільної діяльності ці підприємства та установа отримали 30,5 тис. грн прибутку, в той час як вартість оренди 2810 га за розрахунками в середньому становить 7,3 млн грн щорічно, тобто, в 240 разів більше.

Станом на 01.01.2020, через бездіяльність керівників підприємств та установ НААН до Державного земельного кадастру не внесені відомості на земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га, чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 791). Неузгодженими є також відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок, що посилює корупційні ризики та передумови втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Проведений аудит також засвідчує присутність ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, які обліковуються в установах, організаціях та підприємствах, що перебувають у віданні НААН. Так, за проведеними під час аудиту розрахунками лише за нормативною грошовою оцінкою, зокрема ріллі (до розрахунку взято найменший показник нормативної грошової оцінки 1 га ріллі у Житомирській області – 21,4 тис. грн. (у Черкаській області він сягає 33,6 тис. грн)), загальна розрахункова облікова вартість земельних ділянок НААН площею 464,6 тис. га могла б становити майже 10 млрд гривень.

Підтвердженням присутності ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок є і встановлені аудитом окремі факти недотримання 15 суб'єктами господарювання, які перебувають у віданні НААН, вимог Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» (в редакції, яка була чинна до 17.10.2019, далі – Закон № 1378) у зв'язку з непроведенням експертної грошової оцінки земельних ділянок загальною площею 45,1 тис. га, що призвело до заниження в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності вартості активів. При цьому, із зазначеної вище загальної площі земельних ділянок, які перебувають у користуванні таких суб'єктів господарювання, **19,9 тис. га взагалі не відображено в бухгалтерському обліку.** Слід також зазначити, що змінами, внесеними до Закону № 1378 (які набули чинності з 17.10.2019), вимоги щодо обов'язковості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок для відображення їх вартості та права користування у бухгалтерському обліку виключені, а інші механізми на законодавчому рівні не визначені. Зазначене

посилює не лише ризики заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, а й корупційні ризики та передумови до ще більшої втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Усі вищевикладені у нашому зверненні обставини, свідчить про наявність чіткої корупційної вертикалі у структурах Національної академії аграрних наук України.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Підставами для утворення слідчої комісії можуть бути повідомлення про порушення Конституції України, законів України органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими, службовими особами, керівниками (або посадовими особами, які виконують їх обов'язки) підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, що становлять суспільний інтерес, у тому числі:

- 1) повідомлення про обставини, які загрожують суверенітету, територіальній цілісності України або її економічним, науково-технічним, національно-культурним, соціальним інтересам, охороні довкілля;
- 2) повідомлення про масове порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, їх об'єднань або зловживання владою посадовими, службовими особами, що завдало істотної шкоди суспільним інтересам.

Я вважаю, що ситуація, яка склалася, повинна стати предметом всебічного і об'єктивного обговорення народними депутатами України. Парламент повинен зайняти активну позицію у цьому питанні.

Саме тому в порядку законодавчої ініціативи, відповідно до статей 89, 93 Конституції України, статті 87 Регламенту Верховної Ради України, я виступаю з ініціативою утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції на державних підприємствах, установах та організаціях, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. (далі – Тимчасова слідча комісія).

Керуючись частинами другою, третьою статті 85 Регламенту Верховної Ради України, прошу подати письмові пропозиції щодо делегування народних депутатів України – членів фракції (депутатської групи) для роботи у відповідній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Додаток: проект постанови ВРУ та пояснювальна записка на 10 арк.

З повагою

народний депутат України

А.Г. Гунько

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГУНЬКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000005F174800A11E5501
Дійсний до: 10.02.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 438д9/5-2021/29006 від 02.02.2021

370660

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 5

№
від

Співголовам депутатської групи
"За майбутнє" у Верховній Раді України

Бондару В.В.
Батенку Т.І.

*Щодо утворення ТСК ВРУ з питань
розслідування фактів корупції на державних
підприємствах, установах та організаціях,
що перебувають у віданні НААНУ*

Шановні Вікторе Васильовичу та Тарасе Івановичу!

До мене як до народного депутата звернулась Громадська організація «Спілка власників земельних паїв Чернігівщини», яка займається питаннями захисту прав громадян, та держави в цілому, у сфері земельних відносин. Діяльність організації поширюється на всю територію України. Пріоритетом їхньої діяльності є Чернігівська область.

Останніми роками організацією спостерігались відкриті корупційні схеми з використання земель, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, та входять до структури Національної академії аграрних наук України.

Як приклад, наводиться ситуація, що сталася не так давно навколо Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України".

Так, ДП ДГ «Івківці» мають у своєму постійному користуванні понад 4,3 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 26.08.2011 (протокол №14) «Про затвердження Порядку погодження та обліку деяких господарських договорів» затверджено порядок погодження та обліку господарських договорів, предметом яких є використання землі та майна установ, підприємств та організацій, що входять до відання НААН. Пунктами 1, 2, 3 порядку, передбачено, що цей порядок регулює організаційні правові, фінансові відносини, що виникають при укладенні господарських договорів, предметом яких є надання послуг з обробітку ґрунту, догляду за посівами та збирання сільськогосподарських культур (далі - договір підряду).

Метою регулювання цих відносин є посилення контролю за дотриманням

чинного законодавства при укладенні договорів підряду та технології вирощування сільськогосподарських культур за умовами розрахунків підприємств, установ та організацій за надані послуги. Для погодження договору підряду установи, підприємства і організації надсилають науковій установі, якій вони безпосередньо підпорядковані, лист-клопотання довільної форми за підписом керівника, договір підряду підписаний сторонами і завірений печатками та техніко-економічне обґрунтування необхідності укладення даного договору. Дослідні господарства, безпосередньо підпорядковані НААН, такі матеріали надають Академії.

Згідно правовстановлюючих документів, Дослідне господарство здійснює користування землею і іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності та чинного законодавства. **Передача в оренду земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні господарства, не допускається.**

Разом з тим, з метою приховати орендні відносини з суб'єктом господарювання, посадові особи ДП ДГ «Івківці» укладають Договір про купівлю-продаж майнових прав на незавершене сільськогосподарське виробництво пшениці озимої, ріпака озимого та ячменю озимого. Із суті договірних відносин сторін можна зробити висновок, що дана угода є удавана, тобто такою, що вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили. Фактично був укладений договір оренди земельної ділянки.

У результаті таких дій, Держава в особі Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" недоотримує значні грошові надходження. В свою чергу за усної домовленості посадових осіб Державного підприємства, та суб'єкта господарювання, «виручка» за використання земель сільськогосподарського призначення дослідного підприємства іде в кишеню централізовано директору підприємства. Такі дії не можуть відбуватися без мовчазної згоди НААН України, як керуючого та контролюючого органу.

Ситуація з ДП "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" була неодноразово висвітлена у ЗМІ:

<https://agronews.ua/news/politsiiei-rozkryto-novu-afere-roztraty-derzhkoshtiv-zbytky-bilshe-1-mln-dol/>

<https://glavcom.ua/country/politics/hto-zavdav-zbitkiv-derzhpidprijemstvu-ivkivci-nardep-halimon-oprilyudniv-ekspertizu-mvs-719909.html>

Аналогічна ситуація складається по всій країні. Керівники таких підприємств, за негласної підтримки високопосадовців Національної академії аграрних наук України, з метою одержання неправомірної вигоди укладають з різними суб'єктами господарювання у сфері вирощування сільськогосподарських культур, Договори про виробництво сільськогосподарської продукції, чи їм подібні, які по факту є договорами оренди. Ціна таких Договорів часто нижча у двічі, а то і у тричі в нині діючих

орендних ставок на користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення.

Про це свідчить ряд судових рішень, у яких органи прокуратури визнавали подібні договірні відносини не дійсними:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/65491547>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87086046>

Крім цього, вважаємо, що вище керівництво Національної академії аграрних наук України дискредитувало себе, та заплямувалося корупційним шлейфом. Так, 27.11.2020 року Інтернет ЗМІ рясніли повідомленнями про обшуки в НААН України. У прес-службі Національної поліції повідомлялося: "Посадові особи академії та її підрозділів налагодили корупційні схеми.

Зокрема керівники укладали з комерційними структурами збиткові договори про спільну діяльність. Так, аграрії документально знижували врожайність, а по факту залишок врожаю ділили між собою та посадовцями НААН. До корупційної схеми входила і здача в оренду земельних ділянок за заниженими цінами. А їх у відомстві академії - 480 тисяч гектарів. Також поліцейські зафіксували розтрату земельних угідь та майна, яке перебувало у віданні установ НААН України".

Джерело:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/11/27/7275082/>

Не пройшло і місяця, як у найрейтинговіших ЗМІ з'явилася інформація про те, що Служба Безпеки України затримала на хабарі президента Національної академії аграрних наук України Ярослава Гадзалу. Про це, зокрема, повідомляла і пресслужба СБУ України.

Так, за даними СБУ, керівник НААН України був у змові із особою, що мала намір отримати посаду академіка. Відповідно до домовленостей, він повинен був додати претендента до списку на заявлену вакансію та далі передати документи на розгляд Президії академії. Платою за такі "послуги" був елітний дороговартісний автомобіль.

Правоохоронці викрили корупційну схему та затримали хабарника. До операції перехоплення були залучені Головне управління контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки та слідчі Нацполіції під процесуальним керівництвом Офісу Генерального прокурора.

Наразі триває розслідування. Затриманому повідомили про підозру, йому загрожує притягнення до кримінальної відповідальності за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Джерело:

https://zik.ua/news/crime/spiimaly_na_khabari_sbu_zatrymala_prezydenta_natsionalnoi_akademii_ahrarykh_nauk_989879?fbclid=IwAR2BWISxVv61PD5ZJGnY0KSp_x3FkhjR_iKcnNChe1v0ThxUUJMRT_sQSTA

https://zaxid.net/prezidenta_naam_yaroslava_gadzala_pidozryuyut_v_otrimanni_elitnogo_avtomobilya_yak_habara_n1511751

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/10/7276474/>

[https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezidenta_natsionalnoi_akademii.ht](https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezidenta_natsionalnoi_akademii.html)

[ml](#)

Крім цього, очільники Національної академії аграрних наук та їхні родичі, використовуючи свої службові повноваження, стають власниками земельних ділянок на територіях, що раніше використовувались підпорядкованими академії дослідницькими установами. Про це йдеться в розслідуванні програми «Схеми: корупція в деталях» (спільного проекту Радіо Свобода та UA:Перший)

Джерело:

https://www.youtube.com/watch?v=WXp0e0tid7Q&feature=emb_logo

В той же час за результатами звіту про результати аудиту ефективності використання Національною академією аграрних наук України коштів державного бюджету та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 09.06.2020 № 13-1, встановлено наступне.

Національною академією аграрних наук України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами у період 2018–2019 років використано 2 358 608,7 тис. грн (за загальним фондом – 775 414,8 тис. грн, спеціальним – 1 583 193,9 тис. грн), або 95,8 від планових видатків (2 463 080,5 тис. гривень). Через недоліки внутрішнього контролю, несвоєчасні і неефективні управлінські рішення НААН та науковими установами, які перебувають у її віданні, при використанні бюджетних коштів допущено:

- нецільове використання коштів державного бюджету у загальному обсязі – 589 472,5 тис. грн;
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства – 14 950 тис. грн (у тому числі науковими установами – 13 001,3 тис. грн);
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства при проведенні закупівлі товарів, робіт і послуг – 51 503,2 тис. грн (наукові установи);
- неефективне управління коштами державного бюджету – 933,5 тис. грн;
- нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету відповідно у сумі 4 454,9 тис. грн, 2 536 тис. грн і 3 785,2 тис. грн (у тому числі науковими установами – 1 262,5 тис. грн, 2 414 тис. грн і 3 785,2 тис. грн);
- порушення норм чинного законодавства при плануванні видатків державного бюджету – 786 735,1 тис. грн (у тому числі науковими установами – 4 347,5 тис. грн) та при їх затвердженні – 26 684,9 тис. грн (науковими установами);
- неправильне та несвоєчасне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності науковими установами фінансово-господарських операцій – 102 443,3 тис. гривень.

Аналіз використання у 2018–2019 роках коштів державного бюджету засвідчив, що у структурі касових видатків, спрямованих на дослідження і розробки у сфері агропромислового комплексу, питому вагу займають видатки на оплату праці з нарахуваннями та оплату комунальних послуг – 61 відс., тобто спрямування коштів державного бюджету на виконання фундаментальних і

прикладних розробок фактично є утриманням бюджетних, зокрема наукових установ НААН, а не фінансуванням саме пріоритетних розробок. Внаслідок відсутності належного внутрішнього контролю та прийняття неефективних управлінських рішень НААН при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 6591060 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 586 860,5 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Наукова та науково-технічна діяльність НААН є недостатньою для забезпечення належного розвитку галузей агропромислового комплексу. Проведений аудит засвідчив наявність системних проблем управлінського, організаційного, фінансового та законодавчого характеру при здійсненні НААН наукової та науково-технічної діяльності, які потребують негайного розв'язання.

Права держави як власника земельних ділянок, переданих НААН у постійне користування (загальний земельний банк становить майже 460 тис. га), порушуються через неналежне виконання НААН визначених повноважень. Належний кількісний та вартісний облік земельних ділянок не забезпечується. Відомості про земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні НААН, до Державного земельного кадастру внесені частково (станом на 01.01.2020 не внесені відомості про земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га), чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 79-1). Неузгодженими є відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок. Частково здійснена державна реєстрація права постійного користування такими земельними ділянками.

Окремі управлінські рішення НААН та суб'єктів господарювання, які перебувають у її віданні і використовують земельні ділянки державної власності, призводять до фактичної втрати прав держави як власника таких об'єктів та містять корупційні ризики. Зокрема, НААН, як органом управління об'єктами державної власності, приймалися управлінські рішення щодо надання згоди на будівництво житлових будинків/житлового комплексу на земельних ділянках, наданих окремим суб'єктам господарювання, які перебувають у віданні НААН, у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, тобто фактично на зміну цільового призначення таких земельних ділянок. У подальшому НААН погоджено суб'єктам господарювання, які перебувають у її віданні, укладання договорів на будівництво житлових будинків/житлового комплексу з комерційними структурами. У результаті права держави на земельні ділянки, адані у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, зокрема загальною площею 11,2 га, є втраченими.

Крім того аудит засвідчує, що відповідно до окремих правочинів, укладених, зокрема ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», Державним підприємством «Дослідне господарство «Поливанівка» Інституту зернових культур НААН» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту тваринництва НААН» ще у 2006–2007 роках за згодою тоді ще УААН, комерційні структури до цього часу ведуть свою виробничу діяльність на 2810 га, які перебувають у постійному користуванні вищезазначених наукової установи та державних підприємств і які їм передані для наукових цілей. За результатами спільної діяльності ці підприємства та установа отримали 30,5 тис. грн прибутку, в той час як вартість оренди 2810 га за розрахунками в середньому становить 7,3 млн грн щорічно, тобто, в 240 разів більше.

Станом на 01.01.2020, через бездіяльність керівників підприємств та установ НААН до Державного земельного кадастру не внесені відомості на земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га, чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 791). Неузгодженими є також відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок, що посилює корупційні ризики та передумови втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Проведений аудит також засвідчує присутність ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, які обліковуються в установах, організаціях та підприємствах, що перебувають у віданні НААН. Так, за проведеними під час аудиту розрахунками лише за нормативною грошовою оцінкою, зокрема ріллі (до розрахунку взято найменший показник нормативної грошової оцінки 1 га ріллі у Житомирській області – 21,4 тис. грн. (у Черкаській області він сягає 33,6 тис. грн)), загальна розрахункова облікова вартість земельних ділянок НААН площею 464,6 тис. га могла б становити майже 10 млрд гривень.

Підтвердженням присутності ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок є і встановлені аудитом окремі факти недотримання 15 суб'єктами господарювання, які перебувають у віданні НААН, вимог Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» (в редакції, яка була чинна до 17.10.2019, далі – Закон № 1378) у зв'язку з непроведенням експертної грошової оцінки земельних ділянок загальною площею 45,1 тис. га, що призвело до заниження в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності вартості активів. При цьому, із зазначеної вище загальної площі земельних ділянок, які перебувають у користуванні таких суб'єктів господарювання, **19,9 тис. га взагалі не відображено в бухгалтерському обліку.** Слід також зазначити, що змінами, внесеними до Закону № 1378 (які набули чинності з 17.10.2019), вимоги щодо обов'язковості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок для відображення їх вартості та права користування у бухгалтерському обліку виключені, а інші механізми на законодавчому рівні не визначені. Зазначене посилює не лише ризики заниження облікових даних щодо вартості земельних

ділянок, а й корупційні ризики та передумови до ще більшої втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Усі вищевикладені у нашому зверненні обставини, свідчить про наявність чіткої корупційної вертикалі у структурах Національної академії аграрних наук України.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Підставами для утворення слідчої комісії можуть бути повідомлення про порушення Конституції України, законів України органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими, службовими особами, керівниками (або посадовими особами, які виконують їх обов'язки) підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, що становлять суспільний інтерес, у тому числі:

1) повідомлення про обставини, які загрожують суверенітету, територіальній цілісності України або її економічним, науково-технічним, національно-культурним, соціальним інтересам, охороні довкілля;

2) повідомлення про масове порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, їх об'єднань або зловживання владою посадовими, службовими особами, що завдало істотної шкоди суспільним інтересам.

Я вважаю, що ситуація, яка склалася, повинна стати предметом всебічного і об'єктивного обговорення народними депутатами України. Парламент повинен зайняти активну позицію у цьому питанні.

Саме тому в порядку законодавчої ініціативи, відповідно до статей 89, 93 Конституції України, статті 87 Регламенту Верховної Ради України, я виступаю з ініціативою утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції на державних підприємствах, установах та організаціях, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. (далі – Тимчасова слідча комісія).

Керуючись частинами другою, третьою статті 85 Регламенту Верховної Ради України, прошу подати письмові пропозиції щодо делегування народних депутатів України – членів фракції (депутатської групи) для роботи у відповідній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Додаток: проект постанови ВРУ та пояснювальна записка на 10 арк.

З повагою
народний депутат України

А.Г. Гунько

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГУНЬКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000005F174800A11E5501
Дійсний до: 10.02.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 438д9/5-2021/29019 від 02.02.2021

370665

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 5

№
від

Голові депутатської групи
"ДОВІРА"

Кулінічу О.І.

*Щодо утворення ТСК ВРУ з питань
розслідування фактів корупції на державних
підприємствах, установах та організаціях,
що перебувають у віданні НААНУ*

Шановний Олегу Івановичу!

До мене як до народного депутата звернулась Громадська організація «Спілка власників земельних паїв Чернігівщини», яка займається питаннями захисту прав громадян, та держави в цілому, у сфері земельних відносин. Діяльність організації поширюється на всю територію України. Пріоритетом їхньої діяльності є Чернігівська область.

Останніми роками організацією спостерігались відкриті корупційні схеми з використання земель, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, та входять до структури Національної академії аграрних наук України.

Як приклад, наводиться ситуація, що сталася не так давно навколо Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України".

Так, ДП ДГ «Івківці» мають у своєму постійному користуванні понад 4,3 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 26.08.2011 (протокол №14) «Про затвердження Порядку погодження та обліку деяких господарських договорів» затверджено порядок погодження та обліку господарських договорів, предметом яких є використання землі та майна установ, підприємств та організацій, що входять до відання НААН. Пунктами 1, 2, 3 порядку, передбачено, що цей порядок регулює організаційні правові, фінансові відносини, що виникають при укладенні господарських договорів, предметом яких є надання послуг з обробітку ґрунту, догляду за посівами та збирання сільськогосподарських культур (далі - договір підряду).

Метою регулювання цих відносин є посилення контролю за дотриманням чинного законодавства при укладенні договорів підряду та технології вирощування сільськогосподарських культур за умовами розрахунків

підприємств, установ та організацій за надані послуги. Для погодження договору підряду установи, підприємства і організації надсилають науковій установі, якій вони безпосередньо підпорядковані, лист-клопотання довільної форми за підписом керівника, договір підряду підписаний сторонами і завірений печатками та техніко-економічне обґрунтування необхідності укладення даного договору. Дослідні господарства, безпосередньо підпорядковані НААН, такі матеріали надають Академії.

Згідно правовстановлюючих документів, Дослідне господарство здійснює користування землею і іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності та чинного законодавства. **Передача в оренду земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні господарства, не допускається.**

Разом з тим, з метою приховати орендні відносини з суб'єктом господарювання, посадові особи ДП ДГ «Івківці» укладають Договір про купівлю-продаж майнових прав на незавершене сільськогосподарське виробництво пшениці озимої, ріпака озимого та ячменю озимого. Із суті договірних відносин сторін можна зробити висновок, що дана угода є удавана, тобто такою, що вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили. Фактично був укладений договір оренди земельної ділянки.

У результаті таких дій, Держава в особі Державного підприємства "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" недоотримує значні грошові надходження. В свою чергу за усної домовленості посадових осіб Державного підприємства, та суб'єкта господарювання, «виручка» за використання земель сільськогосподарського призначення дослідного підприємства іде в кишеню централізовано директору підприємства. Такі дії не можуть відбуватися без мовчазної згоди НААН України, як керуючого та контролюючого органу.

Ситуація з ДП "Дослідне господарство "Івківці" Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України" була неодноразово висвітлена у ЗМІ:

<https://agronews.ua/news/politsiiei-rozkryto-novu-afera-roztraty-derzhkoshtiv-zbytky-bilshe-1-mln-dol/>

<https://glavcom.ua/country/politics/hto-zavdav-zbitkiv-derzhprijemstvu-ivkivci-nardep-halimon-oprilyudniv-ekspertizu-mvs-719909.html>

Аналогічна ситуація складається по всій країні. Керівники таких підприємств, за негласної підтримки високопосадовців Національної академії аграрних наук України, з метою одержання неправомірної вигоди укладають з різними суб'єктами господарювання у сфері вирощування сільськогосподарських культур, Договори про виробництво сільськогосподарської продукції, чи їм подібні, які по факту є договорами оренди. Ціна таких Договорів часто нижча у двічі, а то і у тричі в нині діючих орендних ставок на користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення.

Про це свідчить ряд судових рішень, у яких органи прокуратури визнавали подібні договірні відносини не дійсними:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/65491547>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87086046>

Крім цього, вважаємо, що вище керівництво Національної академії аграрних наук України дискредитувало себе, та запламувалося корупційним шлейфом. Так, 27.11.2020 року Інтернет ЗМІ рясніли повідомленнями про обшуки в НААН України. У прес-службі Національної поліції повідомлялося: "Посадові особи академії та її підрозділів налагодили корупційні схеми.

Зокрема керівники укладали з комерційними структурами збиткові договори про спільну діяльність. Так, аграрії документально знижували врожайність, а по факту залишок врожаю ділили між собою та посадовцями НААН. До корупційної схеми входила і здача в оренду земельних ділянок за заниженими цінами. А їх у відомстві академії - 480 тисяч гектарів. Також поліцейські зафіксували розтрату земельних угідь та майна, яке перебувало у віданні установ НААН України".

Джерело:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/11/27/7275082/>

Не пройшло і місяця, як у найрейтинговіших ЗМІ з'явилася інформація про те, що Служба Безпеки України затримала на хабарі президента Національної академії аграрних наук України Ярослава Гадзала. Про це, зокрема, повідомляла і пресслужба СБУ України.

Так, за даними СБУ, керівник НААН України був у змові із особою, що мала намір отримати посаду академіка. Відповідно до домовленостей, він повинен був додати претендента до списку на заявлену вакансію та далі передати документи на розгляд Президії академії. Платою за такі "послуги" був елітний дороговартісний автомобіль.

Правоохоронці викрили корупційну схему та затримали хабарника. До операції перехоплення були залучені Головне управління контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки та слідчі Нацполіції під процесуальним керівництвом Офісу Генерального прокурора.

Наразі триває розслідування. Затриманому повідомили про підозру, йому загрожує притягнення до кримінальної відповідальності за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Джерело:

https://zik.ua/news/crime/spiimaly_na_khabari_sbu_zatrymala_prezydenta_natsionalnoi_akademii_ahrarykh_nauk_989879?fbclid=IwAR2BWISxVv61PD5ZJGnY0KSp_x3FkhjR_iKcnNChe1v0ThxUUJMRT_sQSTA

https://zaxid.net/prezydenta_naanyaroslava_gadzala_pidozryuyut_v_otrimanni_elitnogo_avtomobilya_yak_habara_n1511751

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/10/7276474/>

[https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezydenta_natsionalnoi_akademii.ht](https://lb.ua/society/2020/12/10/472658_prezydenta_natsionalnoi_akademii.html)

[ml](#)

Крім цього, очільники Національної академії аграрних наук та їхні родичі, використовуючи свої службові повноваження, стають власниками земельних

ділянок на територіях, що раніше використовувались підпорядкованими академії дослідницькими установами. Про це йдеться в розслідуванні програми «Схеми: корупція в деталях» (спільного проекту Радіо Свобода та UA:Перший)

Джерело:

https://www.youtube.com/watch?v=WXp0e0tid7Q&feature=emb_logo

В той же час за результатами звіту про результати аудиту ефективності використання Національною академією аграрних наук України коштів державного бюджету та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 09.06.2020 № 13-1, встановлено наступне.

Національною академією аграрних наук України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами у період 2018–2019 років використано 2 358 608,7 тис. грн (за загальним фондом – 775 414,8 тис. грн, спеціальним – 1 583 193,9 тис. грн), або 95,8 від планових видатків (2 463 080,5 тис. гривень). Через недоліки внутрішнього контролю, несвоєчасні і неефективні управлінські рішення НААН та науковими установами, які перебувають у її віданні, при використанні бюджетних коштів допущено:

- нецільове використання коштів державного бюджету у загальному обсязі – 589 472,5 тис. грн;
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства – 14 950 тис. грн (у тому числі науковими установами – 13 001,3 тис. грн);
- використання коштів з порушенням норм чинного законодавства при проведенні закупівлі товарів, робіт і послуг – 51 503,2 тис. грн (наукові установи);
- неефективне управління коштами державного бюджету – 933,5 тис. грн;
- нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету відповідно у сумі 4 454,9 тис. грн, 2 536 тис. грн і 3 785,2 тис. грн (у тому числі науковими установами – 1 262,5 тис. грн, 2 414 тис. грн і 3 785,2 тис. грн);
- порушення норм чинного законодавства при плануванні видатків державного бюджету – 786 735,1 тис. грн (у тому числі науковими установами – 4 347,5 тис. грн) та при їх затвердженні – 26 684,9 тис. грн (науковими установами);
- неправильне та несвоєчасне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності науковими установами фінансово-господарських операцій – 102 443,3 тис. гривень.

Аналіз використання у 2018–2019 роках коштів державного бюджету засвідчив, що у структурі касових видатків, спрямованих на дослідження і розробки у сфері агропромислового комплексу, питому вагу займають видатки на оплату праці з нарахуваннями та оплату комунальних послуг – 61 відс., тобто спрямування коштів державного бюджету на виконання фундаментальних і прикладних розробок фактично є утриманням бюджетних, зокрема наукових установ НААН, а не фінансуванням саме пріоритетних розробок. Внаслідок

відсутності належного внутрішнього контролю та прийняття неефективних управлінських рішень НААН при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 6591060 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 586 860,5 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Наукова та науково-технічна діяльність НААН є недостатньою для забезпечення належного розвитку галузей агропромислового комплексу. Проведений аудит засвідчив наявність системних проблем управлінського, організаційного, фінансового та законодавчого характеру при здійсненні НААН наукової та науково-технічної діяльності, які потребують негайного розв'язання.

Права держави як власника земельних ділянок, переданих НААН у постійне користування (загальний земельний банк становить майже 460 тис. га), порушуються через неналежне виконання НААН визначених повноважень. Належний кількісний та вартісний облік земельних ділянок не забезпечується. Відомості про земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні НААН, до Державного земельного кадастру внесені частково (станом на 01.01.2020 не внесені відомості про земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га), чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 79-1). Неузгодженими є відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок. Частково здійснена державна реєстрація права постійного користування такими земельними ділянками.

Окремі управлінські рішення НААН та суб'єктів господарювання, які перебувають у її віданні і використовують земельні ділянки державної власності, призводять до фактичної втрати прав держави як власника таких об'єктів та містять корупційні ризики. Зокрема, НААН, як органом управління об'єктами державної власності, приймалися управлінські рішення щодо надання згоди на будівництво житлових будинків/житлового комплексу на земельних ділянках, наданих окремим суб'єктам господарювання, які перебувають у віданні НААН, у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, тобто фактично на зміну цільового призначення таких земельних ділянок. У подальшому НААН погоджено суб'єктам господарювання, які перебувають у її віданні, укладання договорів на будівництво житлових будинків/житлового комплексу з комерційними структурами. У результаті права держави на земельні ділянки, адані у постійне користування для дослідних і навчальних цілей, зокрема загальною площею 11,2 га, є втраченими.

Крім того аудит засвідчує, що відповідно до окремих правочинів, укладених, зокрема ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», Державним підприємством «Дослідне господарство

«Поливанівка» Інституту зернових культур НААН» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Кутузівка» Інституту тваринництва НААН» ще у 2006–2007 роках за згодою тоді ще УААН, комерційні структури до цього часу ведуть свою виробничу діяльність на 2810 га, які перебувають у постійному користуванні вищезазначених наукової установи та державних підприємств і які їм передані для наукових цілей. За результатами спільної діяльності ці підприємства та установа отримали 30,5 тис. грн прибутку, в той час як вартість оренди 2810 га за розрахунками в середньому становить 7,3 млн грн щорічно, тобто, в 240 разів більше.

Станом на 01.01.2020, через бездіяльність керівників підприємств та установ НААН до Державного земельного кадастру не внесені відомості на земельні ділянки загальною площею 144,5 тис. га, чим не дотримано вимоги Земельного кодексу України (стаття 791). Неузгодженими є також відомості Державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру об'єктів державної власності щодо кількісного обліку земельних ділянок, що посилює корупційні ризики та передумови втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Проведений аудит також засвідчує присутність ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, які обліковуються в установах, організаціях та підприємствах, що перебувають у віданні НААН. Так, за проведеними під час аудиту розрахунками лише за нормативною грошовою оцінкою, зокрема ріллі (до розрахунку взято найменший показник нормативної грошової оцінки 1 га ріллі у Житомирській області – 21,4 тис. грн. (у Черкаській області він сягає 33,6 тис. грн)), загальна розрахункова облікова вартість земельних ділянок НААН площею 464,6 тис. га могла б становити майже 10 млрд гривень.

Підтвердженням присутності ризиків заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок є і встановлені аудитом окремі факти недотримання 15 суб'єктами господарювання, які перебувають у віданні НААН, вимог Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» (в редакції, яка була чинна до 17.10.2019, далі – Закон № 1378) у зв'язку з непроведенням експертної грошової оцінки земельних ділянок загальною площею 45,1 тис. га, що призвело до заниження в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності вартості активів. При цьому, із зазначеної вище загальної площі земельних ділянок, які перебувають у користуванні таких суб'єктів господарювання, **19,9 тис. га взагалі не відображено в бухгалтерському обліку.** Слід також зазначити, що змінами, внесеними до Закону № 1378 (які набули чинності з 17.10.2019), вимоги щодо обов'язковості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок для відображення їх вартості та права користування у бухгалтерському обліку виключені, а інші механізми на законодавчому рівні не визначені. Зазначене посилює не лише ризики заниження облікових даних щодо вартості земельних ділянок, а й корупційні ризики та передумови до ще більшої втрати прав держави як власника таких об'єктів.

Усі вищевикладені у нашому зверненні обставини, свідчить про наявність чіткої корупційної вертикалі у структурах Національної академії аграрних наук України.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Підставами для утворення слідчої комісії можуть бути повідомлення про порушення Конституції України, законів України органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими, службовими особами, керівниками (або посадовими особами, які виконують їх обов'язки) підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, що становлять суспільний інтерес, у тому числі:

1) повідомлення про обставини, які загрожують суверенітету, територіальній цілісності України або її економічним, науково-технічним, національно-культурним, соціальним інтересам, охороні довкілля;

2) повідомлення про масове порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, їх об'єднань або зловживання владою посадовими, службовими особами, що завдало істотної шкоди суспільним інтересам.

Я вважаю, що ситуація, яка склалася, повинна стати предметом всебічного і об'єктивного обговорення народними депутатами України. Парламент повинен зайняти активну позицію у цьому питанні.

Саме тому в порядку законодавчої ініціативи, відповідно до статей 89, 93 Конституції України, статті 87 Регламенту Верховної Ради України, я виступаю з ініціативою утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів корупції на державних підприємствах, установах та організаціях, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. (далі – Тимчасова слідча комісія).

Керуючись частинами другою, третьою статті 85 Регламенту Верховної Ради України, прошу подати письмові пропозиції щодо делегування народних депутатів України – членів фракції (депутатської групи) для роботи у відповідній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Додаток: проект постанови ВРУ та пояснювальна записка на 10 арк.

З повагою

народний депутат України

А.Г. Гунько

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГУНЬКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000005F174800A11E5501
Дійсний до: 10.02.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 438д9/5-2021/29033 від 02.02.2021

370667